

בעזהש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודת רעוא דרעוין

פרשת ויקרא

* * *

פרשת צו

(שושן פורים)

שנת תשס"ח לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תק"ג-ד

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

פרשת ויקרא

וּמִצְוֵי מַשְׁמֵיחַ שֶׁל הַרְהִיק מוֹהַר־דָּ
מִבְּעֵלֻזֹּא זִי"ע, דְּוִיקְרָא צְלִי
הָאוֹת א', נִשְׁאָר תִּצַּת וִיקְרָ, כִּי
מִשֶׁה רְצִינוּ הַתְּפַלֵּל הָרֵאֵנִי נָא אֵת
כְּבוֹדְךָ (שְׁמוֹת לֵג-יח), וְאָמַר לֹו ה'
לֹא תוֹכַל לָרְאוֹת אֵת פָּנָי, כִּי לֹא
יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי, אֲמַנֵּס הֵנָּה מִקּוֹם
אֲחִי וְגו', וְשִׁמְטִיךְ צְנִקְרַת הָעוֹר
וְגו', וְרֵאִית אֵת אַחֲרֵי ע"כ. וּפִירְשׁוּ
בְּזֶה חֲז"ל (בְּרֵכוֹת ז). מִלְּמַד שֶׁהֲרֵאָה
לֹו הַקְּבִ"ה לְמִשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין
[מֵאַחֲרָיו הוּא, וְאֲמַרְיֵן לְעֵיל קוֹבִ"ה
מֵנִיחַ תְּפִלִּין] ע"כ. וְזֶהוּ הַהִתְגַּלּוּת
הַיּוֹתֵר גְּדוּלָה שֶׁלֹּא זָכָה לָזֶה רֵק
מִשֶׁה רְצִינוּ, וְאֵף עַל פִּי כֵן נִשְׁאָר
בְּעִנּוֹתָיו הַנִּפְלְאָה. וְאֵיחָא בְּגַמְרָא
(מְגִילָה טו:): וִיקַר אֲלוֹ תְּפִלִּין. וְלִכֵּן
נִרְמַז כֵּאֵן מֵתַחֲלָה גְּדוּלְתוֹ שֶׁל מִשֶׁה,
וִיקַר, שֶׁזָּכָה שֶׁהֲרֵאָה לֹו ה' קֶשֶׁר
שֶׁל תְּפִלִּין, וְאֵף עַל פִּי כֵן אֲלִ"ף
זְעִירָא, הִיָּה עֵינֵי מֵאֵד מִכֹּל הָאָדָם
וְדַפְח"ח.

וִיקְרָא אֵל מִשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו
מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר וְגו',
אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּסֶם קֶרֶבֶן לֵה' וְגו'
(א-ב). וְכַתּוּב צְבַעַל הַטּוֹרִים, אֲלִ"ף
דְּוִיקְרָא זְעִירָא, שִׁמְשָׁה הִיָּה גְּדוּל
וְעֵינֵי לֹא רָצָה לְכַתּוּב אֵלֶּה וִיקַר',
לְשׁוֹן מִקְרָה, כֹּאֲלוֹ לֹא דַבֵּר הַקְּבִ"ה
עִמּוֹ אֵלֶּה בְּחֵלוֹם כְּדֶרֶךְ שִׁנְאֵמַר
צְבַלְעַם (בְּמִדְבָר כג-ד), כֹּאֲלוֹ לֹא
נִרְאָה לֹו הַשֵּׁם אֵלֶּה בְּמִקְרָה (מִדְרַש
אוֹתִיּוֹת קְטָנוֹת, וְעֵינֵי וִיקַר' א-ב),
וְאָמַר לֹו הַקְּבִ"ה לְכַתּוּב גַּם הָאֲלִ"ף,
וְשׁוּב אָמַר לֹו מִשֶׁה מִחֲמַת רוּב
עֵנוּה, שֶׁלֹּא יִכְתַּבְנָה אֵלֶּה קְטָנָה יוֹתֵר
מִשְׁאֵר אֲלִפִּין שְׂבַחְתּוֹרָה, וְכַתְּבָה קְטָנָה
ע"כ. - וְהוֹסִיף עֲלֶיהָ הַרְהִיק רְצִי
שִׁמְשׁוֹן אֲסֵטְרִפְאֲלִיעַ זִנ"ל, דְּמִשֶׁה
צְנוּגַע לְכְּבוֹד עֲלָמוֹ כְּתַב אֲלִ"ף
זְעִירָא, אֲבַל בְּכְבוֹדֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּתַב
צְאֲלִ"ף גְּדוּלָה, אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי
כְּמוֹךְ (דְּבָרִים לג-כט), שִׁנְמַסְרָה
צְאֲלִ"ף גְּדוּלָה ע"כ.

כי מנינו ציוסף כאשר נתגלה לאחיו
 בזמרים, ויפול על זוארי בנימין
 אחיו ויבך, ובנימין זכה על זואריו
 (בראשית מה-יד). וברש"י שיוסף זכה
 על שני מקדשות שעמידין להיות
 בחלקו של בנימין וסופן ליחרב,
 ובנימין זכה על משכן שלה שעמיד
 להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב
 (מגילה טו:). ע"כ. ויש להבין מה זה
 שנתעוררו דוקא עכשיו לבכות על
 חורבן בית המקדש, הלא בשעת
 חדוה חדוה. ומדוע זכו כל אחד
 על חורבן חזירו ולא על חורבן
 עזמו.

ובתב צספר דברי ישראל (פ')
 בראשית עג). צסס הרה"ק
 רבי יחזקאל מקוזמיר ז"ע, דידיע
 דחורבן בית המקדש זאה בגלל
 שנאת חנם (יומא ט:), והנה כאשר
 נפגשו יוסף ובנימין והרגישו, כי
 הפירוד ציניהם עד כה נגרם בשל
 שנאת חנם. מיד ראו את החורבן
 שאף הוא היה תולאה של שנאת
 חנם. לפיכך זכו על כך, ששנאת
 חנם זו, אשר גרמה עכשיו לתולאות
 כאלה תגרום גם בעתיד לחורבנות.
 תיקונה של שנאת חנם הוא, להגביר
 את האהבה כל כך, עד שזער

וגראה לומר זזה עוד, דהנה
 הכתוב משבח את משה,
 אדם אחד מאלף מנאחי (קהלת
 ז-כח), ובמדרש רבה (שס) אדם זה
 משה וכו', שזפה הקצ"ה בכל
 הקנקנים, ולא מנא קנקן זפות
 מקנקנו של משה, שפשט ידו וקבל
 את התורה ע"כ. ולכאורה יש להבין
 הלא משה הוא אחד מאלפי רבבות,
 ולא רק אדם אחד מאלף, ולא קם
 נביא עוד צישראל כמשה אשר ידעו
 ה' פנים אל פנים, ואין דוגמתו
 בכל העולם, ולמה מתארו שהוא
 אדם אחד מאלף. ובמדרש שם
 מבואר שזא לאלף דור, הה"ד
 (תהלים קה-ח) דצר נוה לאלף דור
 ע"כ. והיינו שמצריאת העולם עד
 שזא זמנו של מתן תורה שהיתה
 לאלף דור, לא היה אחד ראוי
 כמותו להנתן התורה על ידו.

וייש לומר עוד, ונקדים תחלה
 צענינא דיומא, איש יהודי
 היה צשושן הצירה, ושמו מרדכי צן
 יאיר צן שמעי צן קיש איש ימיני
 (אסתר ז-ה). ובגמרא (מגילה יג.)
 היכי דמי, קרי ליה יהודי אלמא
 מיהודה קאתי, וקרי ליה ימיני
 אלמא מבנימין קאתי ע"ש. ונראה

חזירו יכאיז את האדם יותר מאשר
 נער עצמו. ולפיכך זכו כל אחד על
 חורבן חזירו, להוכיח זכך, שזעיקר
 איכפת לכל אחד מהם חורבנו של
 השני. ואף על פי שמקדשו של
 בנימין אינו יכול להיזנות אלא לאחר
 חורבנו של משכן יוסף, זכך זאת
 זכה בנימין על חורבן משכן יוסף,
 כי מוטב לו שלא ייזנה מקדשו,
 וזלזל שלא יחרז מקדשו של חזירו.
 אהבה שזכו עשויה להיות תיקון
 לשנאת החנם עכדה"ק.

והוא מוסר השכל למדריגת אהבת
 ישראל שצריך האדם להשתדל
 להגיע אליה, שמה טובתו של
 חזירו חביב עליו כנפשו, וגם כאשר
 טובתו של חזירו הוא אצלו לרעה,
 ומחורבנו של חזירו יוכל הוא
 להתעלות ולהתגדל, ועל דרך משל
 במסחר, שחזירו נושא ונותן גם כן
 צסוג המסחר שהוא עוסק, וצירידת
 חזירו יתעלה הצלחתו, אף על פי
 כן יזכה ויתפלל על חזירו שלא
 יפקיד ויחרז, ולא ישתדל להזנות
 מחורבנו של חזירו.

חזירו יכאיז את האדם יותר מאשר
 נער עצמו. ולפיכך זכו כל אחד על
 חורבן חזירו, להוכיח זכך, שזעיקר
 איכפת לכל אחד מהם חורבנו של
 השני. ואף על פי שמקדשו של
 בנימין אינו יכול להיזנות אלא לאחר
 חורבנו של משכן יוסף, זכך זאת
 זכה בנימין על חורבן משכן יוסף,
 כי מוטב לו שלא ייזנה מקדשו,
 וזלזל שלא יחרז מקדשו של חזירו.
 אהבה שזכו עשויה להיות תיקון
 לשנאת החנם עכדה"ק.

והוא מוסר השכל למדריגת אהבת
 ישראל שצריך האדם להשתדל
 להגיע אליה, שמה טובתו של
 חזירו חביב עליו כנפשו, וגם כאשר
 טובתו של חזירו הוא אצלו לרעה,
 ומחורבנו של חזירו יוכל הוא
 להתעלות ולהתגדל, ועל דרך משל
 במסחר, שחזירו נושא ונותן גם כן
 צסוג המסחר שהוא עוסק, וצירידת
 חזירו יתעלה הצלחתו, אף על פי
 כן יזכה ויתפלל על חזירו שלא
 יפקיד ויחרז, ולא ישתדל להזנות
 מחורבנו של חזירו.

חז"ל (צנח קמח צב). אמרו, מנח
 הא מילתא דאמור רבנן, כל
 המצקש רחמים על חזירו, והוא

חז"ל (צנח קמח צב). אמרו, מנח
 הא מילתא דאמור רבנן, כל
 המצקש רחמים על חזירו, והוא

חז"ל (צנח קמח צב). אמרו, מנח
 הא מילתא דאמור רבנן, כל
 המצקש רחמים על חזירו, והוא

חז"ל (צנח קמח צב). אמרו, מנח
 הא מילתא דאמור רבנן, כל
 המצקש רחמים על חזירו, והוא

חז"ל (צנח קמח צב). אמרו, מנח
 הא מילתא דאמור רבנן, כל
 המצקש רחמים על חזירו, והוא

ולמדדה זו של אהבת ישראל זכה
משה רבינו ציטר שאת,
שאמר לו ה' צחטא העגל, ואעשה
אותך לגוי גדול, ושוצ אמר לו כן
צחטא המרגלים, ואעשה אותך לגוי
גדול ועזוס ממנו (צמדצר יד-יג).
ובכל פעם דחה הנעתו של ה',
ואמר מחני נא מספרך אשר כתבת
(לג-לז), לא רק שאיני רואה
להצנות מחורצנס, אלא מוכן אני
למסור גם נפשי עבור טוצתס, וזהו
מדריגה נפלאה של משה איש
האלקים, שמסר נפשו עבור ישראל.

ובציינו צמשה רבינו שאמר
לישראל, ה' אלקי
אצותיכם יוסף עליכם ככם אלף
פעמים, ויצרך אתכם כאשר דבר
לכם (דצריס א-יא). וצרש"י אמרו לו
למשה, אתה נותן קצצה לצרכותינו
וכו', אמר להם זו משלי הוא, אצל
הוא יצרך אתכם כאשר דבר לכם
(ספרי יא) ע"כ. והקשו המפרשים,
אם השי"ת יצרך אותם ללא קצצה,
מה נורך אפוא בצרכתו של משה
שיש לה קצצה, והלא בכלל המרובה
ודאי ישנו המועט. וכתב צפניס
יפות (שס) כי פעמיים נחצרך משה
רבינו מפי ה', ואעשה אותך לגוי

לי ויחר אפי צהס ואכלס, ואעשה
אותך לגוי גדול (שמות לג-ג). וכמו
כן בגזירת המן, שנתחייצו ישראל
כליה צשציל שהשתחוו לללס, ונהנו
מסעודתו של אותו רשע (מגילה יג).
אשר מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה,
ועמד על זה צמסירת נפש שלא
להשתחות לללס, וגם הזהיר העס
שלא ילכו להמשתה. ומה גם שהיה
מרדכי צדורו שקול כמשה צדורו
(אסת"ר ו-ג). ואס כן אס היה נריך
להשאר אחד שישתלשל ממנו שלשלת
הכלל ישראל, הרי זה מרדכי הצדיק,
והיה יכול להצנות מחורצן הזה של
גזירת המן, שכל זרע ישראל יהיו
מדורותיו, ואף על פי כן לא שס
לצו לזה, אלא ילא צרחוצ העיר
ויזעק זעקה גדולה ומרה. וגם צזה
היה שקול כמשה, שגס כן וויתר
על הנעתו של ה' שיעשה אותו
לגוי גדול. ומהיכן למד זה,
מצנימין, שצכה על חורצן משכן
שילה, הגס שעל ידי זה לא יוכל
להצנות השתי מקדשות צחלקו,
ומוכן לוותר על טוצתו, ובלצד שלא
יארע צער לחצירו. וצזה היה מרדכי
איש ימיני, ללמוד מדריגתו של
צנימין, ולהיות גצור כאיש כמו
צנימין.

בני ישראל, שהרי כן צירכו ה', ואפילו על תנאי אינו חוזר, והוא מסר הכל לישראל, ומוכן להיות איש יחידי, ומוסר הכל להם. ושפיר שיצחו הכתוב, אדם אחד מאלף מנאחתי, זה משה, שהיה צידו להיות אלף פעמים גדול יותר מהכלל ישראל, וצחר להיות אדם אחד. וזה שנרמז באלף זעירא, כי אות א' מספרו אחד, אצל אלף בגדלותו מספרו אלף, ומשה התקטן עצמו מאלף גדול לא' זעירא, ועצור זה קרא אליו ה' בלשון חיבה, כי צמדריגה זו אין דוגמתו צאהצתו לישראל. — אמנם צמעלתן של ישראל, שם כתב, אשריך ישראל מי כמוך, באלף גדולה, כי לישראל מסר צרכתו, ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, שיתצרכו ככוכבי השמים אלף פעמים כמותם.

והגה הכתוב משבח את משה, והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה (צמדצר יצ-א). ולכאורה סיוס הכתוב מיותר, ודי אמרו והאיש משה עניו מאד מכל, ואנן ידעינן שקאי על כל אדם. ועוד למה נריך לומר ולניין

פעם אחת צחטא העגל, ופעם שנית אחר מעשה המרגלים. ואמרו חז"ל (צרכות ז). כל דיצור שינא מפי הקצ"ה אפילו על תנאי אינו חוזר ע"ש. ואם כן הגם שצרכת ה' למשה הייתה רק על תנאי כשיכלה את ישראל, אף על פי כן צרכת ה' לא חזרה ממנו, ויתצרך משה לגוי גדול ועצום ממנו. והנה מדה טובה מרובה חמש מאות פעמים ממדת פורענות (סוטה יא.). הרי צהצטחה הראשונה הוצטח צת"ק פעמים יותר מהכלל ישראל, ושוב צהצטחה השנייה היה ת"ק פעמים חוץ מהצטחה הראשונה, הרי שני פעמים ת"ק הוא אלף, שהשיגה צרכתו אלף פעמים יותר מישראל צאותה שעה. ומשה נהג טובת עין, ומסר כל טובתו לישראל, שהם יתצרכו צצרכתו, ולפיכך צירך אותם, ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, זו משלי הוא, מצרכתי שצרכני ה' פעמיים, אצל הוא יוסף ויצרך אתכם כאשר דבר לכם עכ"ד.

ובצעתה משה רבינו, אם היה רוצה צטובתו, היה צידו שיתגדל ולהיות אלף פעמים כמספר

ואמרו חז"ל (ברכות ו.) מנין שהקצ"ה מניח תפלין, שנאמר (ישעיה סג-כ), נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו וכו', ואין עוזו אלא תפלין וכו'. והני תפלין דמארי עלמא מה כתיב זהו [בשלמא בתפלין דידן כתיבי שמע והיה אם שמוע וכו', פרשיות שנלטוו זהם לשום זכרון מצותיו של הקצ"ה להם לישראל, אלא צדידיה מאי כתיב ציה]. אמר ליה (דברי הימים א יז-כא) ומי כעמך ישראל גוי אחד וכו' ע"כ. ואם כן מעלתן ושבחן של ישראל המה בהתפלין דמארי עלמא.

ובזה נעימים המה דברי הישמח משה (על חמש מגילות) במאמרם, ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר (אסתר ח-טו), ויקר אלו תפלין (מגילה טו:). כי המן ציקש להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים, ואם כן לא היה ישראל גוי אחד בארץ להתפאר עמהם, והיה פוסל התפלין דמארי עלמא. וכאשר בטלה הגזירה, וכל שרי המדינות וגו' מנשאים את היהודים (אסתר ט-ג), אז נתעלו התפלין דמארי עלמא, מי כעמך

מקומו של האדם, שהוא על האדמה, שזה מוצן וידוע לכל. ונראה כי באמת משה רבינו מעלתו גדלה עד מאד, ופני משה כפני חמה, אך העלה תמיד על דעתו שאין זה מצד מעלת עזמו, אלא בשביל מעלתן של ישראל. ועל דרך שכתב רש"י צפרשתינו (א-א) לא ואמור להם דברי כבושין בשבילכם הוא נדבר עמי וכו' ע"ש. והיינו שכל מה שזכה אין זה אלא בשבילכם.

ובזה גם שישראל חטאו בעגל, ונסתבז שהוא לא היה אז בארץ, שעלה אז לשמים לקבל התורה, ולא נפגם אז בחטאם, כי לא השתתף עמהם, ולא היה לו למחות בהם, על כן זכה להשאר במעלתו, וזה הציא עונותיו. ועל כן אמר, והאיש משה עניו מאד מכל האדם, ואיך יתכן להגיע למדרגת ענוה כזו, על זה בא כמיצ, מפני שכל האדם היה אז על פני האדמה, לא כן הוא, שעלה אז בשמים, ולכן לא נפגם, ואלמלי היה אדם אחר אז למעלה מן האדמה, היה גם כן עומד במעלתו כמותו.

ובפידור שלי'ה (עמוד קפ) הציא
מכוונת הארזי"ל צסוד
ישמח משה צמתנת חלקו, כי עצד
נאמן קראת לו (תפלת שחרית
צצ"ק), שצכל ערצ שצת מחזיר
משה הכתרים של ישראל להם, ואינו
אומר אחר שכבר אני זכיתי צחלקם,
אם כן אקח את שלי ואת שלהם,
אמנם הוא שמה צחלקו ומחזיר להם
את חלקם, כי הלא עצד נאמן
קראת לו, ולכן אותן כתרים
שהופקדו צידו הוא מחזירם
לבעליהם ע"ש (הועתק צחורת משה
צפרשתינו ד.). ואם כן הארת משה
הרי זה מחלקם של השני כתרים
של הכלל ישראל, שממנו קיבל אור
זיו השכינה, וזה הציאו לענותותו.

והוא על דרך משל, ליחומים
קטנים שנשאר להם עזרון
ירושה הון רב, ואינם יכולים לטפל
בהם צעמם, לוקחים עצורם
אפוטרופוס שנושא ונותן בהם עד
שיתגדלו, ואז מחזיר לידם כל מה
שקיבל. והאפוטרופוס ההוא אם כי
רכוש רצ צידו, אין לו להתפאר
בעושרו, כי אינו שלו אלא של
היחומים. וכמו כן חשצ משה, כי
ההארה שלו, שקרן עור פניו, המה

ישראל גוי אחד. ועל זה אמרו,
ויקר אלו תפלין, שהתפלין דמארי
עלמא נעשו צזה יקרים (וסיים אחר
כך שמעתי כן משמיה דצדיק אחד)
עכ"ד. ועל כל פנים התפלין דמארי
עלמא צהם הקצ"ה מתלצש צשצחם
וגדלותם ומעלתם של ישראל, ועצור
גודל מדריגתם של ישראל חשצ
משה שזכה לגדלותו, שצשצילם הוא
נדבר עמו. ולכן נרמזו צויקרא, אלף
זעירא, המורה על גודל ענותותו,
ומדת הזעירא שלו זכה וצא
מ'ויקר', אלו תפלין דמארי עלמא,
שצשציל גודל מעלתם של ישראל
זכה לכל זה, ואין זה מצד מעלתו.

וביתר ציאור, הרי אמרו חז"ל
(שצת פח.) צשעה שהקדימו
ישראל נעשה לנשמע, צאו ששים
רצוא של מלאכי השרת, לכל אחד
ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים
[מזיו שכינה], וכיון שחטאו ישראל
ירדו מלאכי חבלה ופרקוס, שנאמר
(שמות לג-ו) ויתנצלו בני ישראל את
עדים מחר חורב, אמר רבי יוחנן
וכולן זכה משה ונטלן, דסמיך ליה
(שמות לג-ו) ומשה יקח את האהל
[את האהל, לשון צהלו נרו, והוא
היה קירון עור פניו] ע"כ.

משה, אין לך דברי כבושים
החודרים חדרי בטן, ראו מה
איצתם, ועל דרך שאמרו (צבא
צמרא עה.) אש צחופה למה, מלמד
שכל אחד ואחד נכוה מחופתו של
חצירו ע"ש].

ופרישה זו של קרבנות יש לה
קשר להגם של פורים,
דאיתא בגמרא (מגילה יב:) והקרוב
אליו כרשנא שתר אדמתא תרשיש
מרס מרסנא ממוכן (אסתר א-ד),
אמר רבי לוי כל פסוק זה על שם
קרבנות נאמר, כרשנא, אמרו מלאכי
השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם
כלום הקריבו הם לפניך כרים בני
שנה כדרך שהקריבו ישראל לפניך,
שתר [לשון שתי תורים] כלום
הקריבו לפניך שתי תורים, אדמתא
כלום בנו לפניך מזבח אדמה וכו'
ע"ש. הרי שזכות הקרבנות
שמקריבים ישראל עוררו רחמים אז
על ישראל. - וזוה מוצן מאמרם
(שם יג:) אמר ריש לקיש גלוי וידוע
לפני מי שאמר והיה העולם,
שעתיד המן הרשע לשקול שקלים
על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם
לשקלי המן ע"ש. כי השקלים נותנין
כדי להיות לכל ישראל חלק

מרכושם של ישראל, שקיבל אותם
מהכתרים שלהם, אשר הם אינם
יכולים להשתמש בהם, וניתנו למשה
שיעלה אותם, אצל אין האורות אלו
שלו אלא שלהם, ורק בשצילכם הוא
נדבר עמי. וכן היה מדה זו בכל
הצדיקים, שגם צהיותם צרום
המעלות, לא חשצוהו למעלת עצמם,
אלא מנשמות ישראל הכלולים אצלו,
ומה לו להתנאות בצלית שאינו שלו,
ורק בשצילכם נדבר עמי, שאורם
רצ מאד.

וזוהו 'ויקרא אל משה', צאלף
זעירא, מה שקורא ה' אל
משה בלשון חבה, חישצ משה שאין
זה מצד מעלתו, כי הוא לכשלעצמו
הוא כמו אלף זעירא, 'וידבר ה'
אליו מאהל', מה שה' מדבר אליו
הוא מצד כי משה יקח את 'האהל',
שלקח אז כל הכתרים של ישראל,
וממנה בא לו הארתו, אצל אין זה
מצד מעלתו. [ונראה כי זה בעצמו
היה גם הדברי כבושין להם, ראו
והתבוננו, היינו פעם כולנו צמדריגה
אחת צרום המעלה, אני אמרתי
אלקים אתם, וכל אחד מכס היה
יכול להתעלות, ונטלה מכס מעלתכם
עצור החטא, והוא נדבר רק עם

ובספר המאור הגדול להגרא"א (פ' תשא) כתב, זה יתנו כל העובר על הפקודים מחזית השקל (ל-ג). שצמיצת 'מחזית' יש בה ה' אותיות, והאותיות שצראש התיבה וצסופה הן מ-ת, והאמנעיות הן ח-י, ואות ז' צאמנע, והוא לרמו שהצדקה מקרבת את ה'חיי', ומרחקת את ה'מת' ע"ש. ולכן הקדים ה' שקליהם לשקלי המן, להורות על המחזי"ת השקל, שהצדקה מקרבת החיים ומזילה מן המות.

ויש להוסיף דאיתא צמדרא רבה (אסתר ז-ז) אמר רבי ישמעאל שמונה עשר אלף וחמש מאות הלכו לבית המשתה, ואכלו ושתו ונשתכרו ונתקלקלו, מיד עמד שטן והלשין עליהם וכו' ע"כ. ואם כן ח"י אלפים מישראל שנהנו מסעודתו של אותו רשע, גרמו גזירת הכליה. וזכות הצדקה הפכה מדת הרוגז לרחמים. וזה נרמו צמחזי"ת השקל, שיש בה אותיות מ"ת, ואותיות ח"י, רומז על הח"י אלף שגרמו גזירת המיתה. אך הקדים ה' שקליהם לשקליו, שהז' שצאמנע, היינו הצדקה שישראל עושין, הם הרחיקו

צקרצנות הציבור, וקרצנות אלו ציטלו כחו של המן, ולכן הקדים שקליהם לשקליו, שיהיה לכל אחד חלק צהזכות של הקרבת הקרצנות, ויתצטל על ידי גזירתו.

גם יש לומר צמה שהקדים שקליהם, כי ידוע גודל כח הצדקה שמכפרת עון, וחטאך בצדקה פרוק (דניאל ד-כד), וכיון שישראל נתחייבו אז כליה צשציל שהשתחוו לאלם, ונהנו מסעודתו של אותו רשע (שם י"ב), הרי כח הצדקה מכפרת. וגם כח הצדקה מהפכת מדת הדין לרחמים, וכמו שאמרו חז"ל (שמו"ר מא-ה) כל השקפה שצמקרא לרעה, חוץ מהשקיפה ממעון קדשך (דברים כו-טו), שגדול כח מתנת עניים שהופך מדת הרוגז לרחמים (רש"י צראשית יח-טו). ומקרא מלא הוא, וצדקה תזיל ממות (משלי יא-ד). ומדה זו שצני ישראל משוצחים בה, שעושין תמיד צדקה וחסד, זה גרם להם להנצל מכליה צימים ההם. ולכן תיקנו צפורים מצות מתנות לאציונים, כל הפושט יד ונתנים לו, כי מדה זו עמדה להם אז צעת הגזירה, צדקה תזיל ממות.

את המיתה מהח"י אלף, וצדקה ויתומים אלמנות וגרים (רמז"ס ה' מגילה 3-ז). ובשנה זו כאשר זוכין לפורים המשולש, שניתוסף עוד יום לשמחה, נזכה שהחוט המשולש לא צמחה יתק (קהלת 7-יב), וישאר ממנו השפעה של שמחה נצחיות, עדי נזכה לראות צמחה צשמחתן של ישראל צביאת בן דוד צצ"א.

וביום הפורים שהוא זמן שמחה בעליונים, ואנו רוצים לקבל מהשפע ההוא, בני ישראל מרצים צצדקה, שאין שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לצ עניים

פרשת צו

עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם
אתם מקבלים התורה מוטב,
ואם לאו שם תהא קבורתכם ע"כ.
אמר רב אחא בר יעקב מכאן
מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא
אף על פי כן הדור קבלוה צימי
אחשורוש [מאהבת הנס הנעשה
להם] דכתיב (אסתר ט-כו) קימו
וקבלו היהודים, קימו מה שקבלו
כבר ע"כ. ויש להבין הלא כמה
נסים אירעו כבר לישראל גם
מקדמת דנא, שהמטיר להם מן
ובאר צמדבר, והוריש להם הארץ
בניסים נפלאים, ולמה לא נתעוררו
לקבל התורה מאהבה, עד שנעשה
נס הזה.

אך הענין הוא, כי הנה נגזר
עליהם להשמיד להרוג ולאבד
את כל היהודים, וכאשר הושיעם
ה', וזה המלך להשיב את הספרים,
וביטל גזירתו. אמנם לא הסתפק

חייב אינש לבסומי צפוריא עד
דלא ידע צין ארור המן
לצרוך מרדכי (מגילה ז). כבר
האריכו המפרשים לבאר תוכן
מאמרם בזה, דמה תועלת הוא שלא
ידע צין ארור המן לצרוך מרדכי.
ומה גם שבר ישראל גם בשכרותו
ידע להבחין בזה. וגם למה אמרו
לשון 'לבסומי', ולא אמרו חייב אינש
לשתות יין וכו'. — ובגמרא (חולין
קלט:) מרדכי מן התורה מנין
[לגדולת מרדכי], דכתיב (שמות ל-כג)
ואתה קח לך בשמים ראש מר
דרור, ומתרגמין מירא דכיא [וקרי
ליה ראש לבשמים, ללדיקים ואנשי
כנסת הגדולה] ע"כ. וכל הענין
פלא, מהו השאלה בזה, ולמה
באמת נרמו צמר דרור דייקא.

ויש לומר דאיתא בגמרא (שבת
פח.) ויתיצבו בתחתית ההר
(שמות יט-יז), מלמד שכפה הקציה

וכאשר עשו ישראל תשובה, אז נתצטלה הגזירה. אמנם בתשובה יש שתי דרגות, דהעושה תשובה מיראה וזונות נעשות לו כשגגות, ובתשובה מאהבה זדונות נעשית לו כזכות (יומא פו:). והנה תחלת תשובתם בצאתו זמן היה מיראה, שצא על ידי מלך קשה כהמן. אמנם שוב לאחר זמן העלו תשובתם לתשובה מאהבה, ואז נתהפכה המשטה של אחשורוש, למשטה של שמחה, וזוהי נתהווה אחר כך ימי הפורים ימי משטה ושמחה.

וביזון שהחטא היה כה גדול עד שהציאה לגזירת כליה, אם כן בתשובה מאהבה נתהפכה החטא לזכות עלומה ונשגבה, וכיון ששכר מצוה אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא, נתן להם ה' אז זכות פירותיהן, שיכלו לראות בנקמת אויביהם, תענוג מעין עולם הבא. ואם כן ציטול הגזירה של המן, ארור המן, זה צא להם על ידי התשובה, אמנם צהיות שניתוספה להם על ידי התשובה זכותים רבים, על כן ניתוספה להם הנס גם להנקם מאויביהם, והורס גם קרנם למעלה.

צוה לצד, אלא גזר אומר, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, ונתן המלך ליהודים להשמיד ולהרוג ולאצד את כל חיל עם ומדינה הנררים אותם טף ונשים (ח-יא). וכמו שפירש בטורי זהב (סימן תרנה) דזהו הענין של ארור המן וצרוך מרדכי, דיש להודות על מפלת המן, וגם להודות על מה שנתעלה מרדכי, ונפל פחד מרדכי עליהם, ונתעלה עד להיות משנה למלך. ולכאורה למה הוצרכו לכל זה, הלא די לישועתם, שיצטלו הגזירה, ולמה הסיצו מן השמים שיתן בלצבו ליתן רשות להרוג יושבי מדינתו, ולהנקם מאויביהם.

ובראיה כי אמרו חז"ל (מגילה יב.) מפני מה נתחייבו שונאיהם של ישראל שצאתו הדור כליה, מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע וכו', שהשתחוו לאלם ע"כ. הרי דהחטא גרם הגזירה, ולא עבד קוצ"ה דינא בלא דינא. והעמיד ה' עליהם מלך קשה כהמן, וגדולה הסרת הטבעת יותר ממ"ח נביאים וז' נביאות שנתנבאו להם לישראל, ולא החזירום למוטב, ואילו הסרת טבעת החזירתן למוטב (שם יד.).

ליה כמו דבש, הכא נמי אף על פי שחלתו היה דם, צתר השתא אזלינן, וא"א הר"א ש (ברכות פ"ו סימן לה) כתב על דצריו, ונראה לי דאפילו ראיתו לריכה ראה ע"כ. וצמגן אברהם (שם סק"ג) האריך גם כן בזה דמנא לן דדברים טמאים שנשתנו על ידי הדבש שרי ע"ש.

ובתורת משה (פ' תרומה קכט.) כתב, דהראב"ד ז"ל למד

היתר להמור, מדהוכשרה רחמנא לקטורת מר דרור, שמע מינה דהמור שריא באכילה, דאי הוה אסור להדיוט לא הוכשר למלאכת שמים (שבת כח:). ונראה ראה מדמתרגמינן מר דרור, מירא דכיא, פי' מור טהור, כוונתו שהוכשר לאכילה. וכיון דהוכשר המור שנשתנה, הוא הדין דברים טמאים על ידי הדבש ע"כ. ומעתה נימא גם לענייניו דאיסור מתהפך להיתר, שעל ידי תשובה מאהבה יתכן שהזדונות יתהפכו לזכות. וזה שאמרו מרדכי מן התורה מנין, הנס שנתהוה על ידי מרדכי, שעורר את ישראל לתשובה לתקן מה שנהנו מסעודתו של אותו רשע, ונעשה על ידי זה יום משתה ושמחה, שנשתנה

וביזן שראו ישראל צכת התשובה גדול המעלה של עבודה מאהבה, שעולה פי כמה על עבודה מיראה, שזכו עבור זה שגם החטא עצמו יתעלה להעשות ממנו זכות, דנו מזה גם על קבלת התורה בעצמה, שעד עתה עבודתם רק מיראה, אם לאו שם תהא קצורתכם, וגזרו אומר לקיים מצותיו ית"ש מאהבה, ועל כן הדר קבלוה בימי אחשורוש.

והגה דבר זה שמעשה עזירה של איסור, יוכל להתהפך ולהחשב כמזוה, מנינו כיוצא בה לדינא, בטור (או"ח סימן רטז) כתב, שהמור בא מחיה ידועה, ויש לה כמין חטוטרת צלוארה, ומתקבץ שם תחלה כמין דם, ואחר כך מתייצב ונעשה ממנו המור. והרמ"ה היה אוסר לאכלו משום חשש דם. והרבינו יונה כתב שאפשר ליתן טעם להתירו, דפירשא בעלמא הוא, אף על גב דתחלתו היה דם, דצתר השתא אזלינן. תדע שהרי הדבש אם נפל בו חתיכת איסור, אף על פי שהאיסור נימוח צתוכו, כיון שדרך הדבש להחזיר הדבר שנופל לתוכו, דבש דיינינן

צרוך מרדכי, שגם הם נתהפכו לזכיות. והו חייב אינש 'לצקומי' צפוריא, להגיע למדריגה זו של ואתה קח לך צשמים ראש מר דרור, שמצשמים אלו אנו למדים, שגם המעשים הצלתי רצויים יתכן להתהפך לזכות, ולא ידע חילוק בין המעשים של ארור המן לצרוך מרדכי, שכולם יתעלו לטובה.

ואבור הכתוב, איש יהודי היה בשושן הצירה ושמו מרדכי וגו' איש ימיני (אסתר ז-ה). ובגמרא (מגילה יג.) פריך, היכי דמי, קרי ליה יהודי אלמא מיהודה קאתי, וקרי ליה ימיני אלמא מצנימין קאתי ע"ש. ויש לומר דהנה ידוע כי השם הו"ה כאשר הצירוף הוא ציושר, אז מורה על מדת החסד והרחמים, כנרמז בהכתוב (תהלים 101-יא) י'שמחו ה'שמים ו'תגל ה'ארץ, שאז יש שמחה בשמים ובארץ מנד המשכת החסד. אבל כשהצירוף הוא מהופך הוה"י אז מורה על מדת הדין (עיין תיקוני זוהר הקדמה י.).

ובתב האר"י ז"ל (פע"ח שער הפורים פ"ו) דהמן ציקש להמשיך מדת הדין על ישראל, על כן אמר וכל ז'ה איננו שו"ה ל"י

המשתה של אותו רשע למשתה של מצוה, מנא לן רמז על דבר כזה צתורה. ועל זה בא כמשיב, דכתיב מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא, שהמור הצא מחיה טמאה נעשה טהור לאכילה, הרי דמאכל איסור מתהפך להיתר, וכמו כן היה ענינו של מרדכי שהזדונות נתהפכו לזכיות וכנ"ל.

וזדו גס עצודת היום של פורים בכל שנה ושנה, להתעורר מאהצת הנס לשוב אל ה' מתוך אהבה, ולהפך כל המעשים לזכיות, והזמן גרמא שיתעורר מעין המאורע שהיה צימים ההם צומן הזה, שהדר קבלוה מאהבה. והנה ארור המן מורה על המעשים הצאים מסטרא דהמן, וצרוך מרדכי מורה על המעשים טובים שהם מסטרא דמרדכי, שהסטאים מעוררים קללה, והמעשים טובים מעוררים צרכה. וכאשר אדם זוכה למדריגת תשובה מאהבה, אז אין שוב חילוק בין המעשים טובים שעשה וצין העצירות שעשה, שהרי גם הם נתעלו לטובה, ואז אינו יודע שום נפקא מינה בין המעשים של ארור המן, ובין המעשים של

מסודר ישר מלמעלה למטה. אמנם כעת שהוצרך להמשיך דינים על מצרים להפוך המים לדם, הוצרך להחזיק המטה מהופך, כדי שיהיו אותיות הוי"ה מהופך. ואותו חלק המטה שהיה צראשו צידו, הוצרך להפכו להכות צו על היאור. וזה שאמר, הנה אנכי מכה צמטה אשר צידי, צאותו נד של המטה שאני מחזיק תמיד צידי, צזה אני מכה על היאור, כדי שהמטה תהא הפוך, וצזה יתהפך צירוף של שם הוי"ה לאחור, ויתעורר דינים, להפוך המים לדם.

אמנם כאשר נצטוו להוציא מים מן הנור, שיהא לישראל מים לשמות, היה צריך שצו להחזיק המטה בצופן שיהא השם הוי"ה מיושר כסדרן. ועל כן אמר לו ה', ומטף אשר הכית צו את היאור קח צידך, שאותו הצד שהכה צו את היאור, תהפך כעת למקומו להחזיקו צידך, ואז תהא השם הוי"ה ישר, ויתעוררו רחמים להמשיך להם מים מן הנור ודפח"ת.

ומרדכי הצדיק היה תעודתו כל הימים להמשיך חסד ורחמים על ישראל, שהרי מרדכי

(ה-ג), צירוף שם הוי"ה מהופך, לעורר דינים על ישראל. ולעומת זה אסתר המלכה רצתה להמשיך חסד, על כן אמרה, אם על המלך טוב, היינו מלכו של עולם (אסתר ג-י), יצא המלך והמן היום אל המשתה (ה-ד), צירוף שם הוי"ה מיושר, להמשיך רחמים על ישראל.

ויש צזה דבר נפלא מהרה"ק רבי שמשון מאוסטרפאלי ז"ל (הוצא בקבלת משה אסתר ה-ב) על מה שמצינו במשה רבינו שאמר לפרעה, הנה אנכי מכה צמטה אשר צידי על המים אשר ציאור ונהפכו לדם (שמות ז-י). ולכאורה האזי אשר צידי מיותר, דכל הכאה צמטה הוא צעת שאוחזו צידו. וכעין זה מצינו עוד במשה, כאשר נצטוו מה' להוציא מים מן הנור, אמר הכתוב, ומטף אשר הכית צו את היאור קח צידך וגו', והכית צור וילאו ממנו מים (שמות יז-ה). וגם שם תיבת 'קח צידך' נראה כמיותר.

ובתב למבואר צתרגום יונתן (שמות ב-כא) שעל המטה של משה

היה חקוק עליו השם הוי"ה ע"ש. ולכן החזיק תמיד המטה מיושר, כדי שיהיו האותיות של השם הוי"ה

זדורו שקול כמשה זדורו, מה משה
 עמד צפרץ וכו', אף מרדכי כן
 (אסת"ר ו-3). והנה כאשר צירוף
 השם הו"ה הוא מיושר, אז יש שם
 י"ה צימינו, ושם ו"ה בשמאלו, מה
 שאין כן בעת דין, אז השם י"ה
 עומד בשמאלו ושם ו"ה צימינו.

ומרדכי הלדיק היה איש יהודי
 אומיות יו"ד ה"י, שכל עצודתו היה
 שיהיה השם הו"ה כסדרן, להתחיל
 תמיד משם י"ה, והיה איש ימיני,
 שהאומיות יו"ד ה"י של השם, שעל
 זה נקרא איש יהודי, יהא תמיד
 מימין, לעורר רחמים על ישראל.

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הר"ר משה יעקב פישער נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר ישראל מרדכי קרויס נ"ו
לרגל נישואי בנו החתן יעקב נ"ו
עב"ג בת הר"ר יעקב יהושע פריינד נ"ו

* * *

הר"ר שלמה יוסף ראאב נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר שבת פייפער נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר יואל משה בינער נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר לוי יצחק קויפמאן נ"ו
לרגל הכנסת בנו לעול התורה והמצות